

شرکت اسلامیة و توسعه

شرکت اسلامیة و توسعه اقتصادی ایران

۳۴

«... ده روز بود به اتفاق مسیوبوتن مهندس فرانسوی در بیرون شهر اطراف رودخانه به جهت تعیین محل کارخانه ریسمان تابی و چلواربافی گردش می کردیم...»^۲
ضمناً عملکرد مالی شرکت نیز در سالهای اولیه نشان داد که ارزش سهام افزون شده و مقدار معتناهی سود نصیب سهامداران نموده است.

«... معلوم و محقق شده است، که در این مدت قلیله این شرکت سود معتنا به و منفعت قابلی به شرکاء بخشیده است. بنابراین هر کس از تبعه ایران که در آن مملکت میل به دخول در این شرکت مقدسه داشته باشد، البته پس از آگاهی از این مراتب به هر میزان و هر چند سهم طالب شرکت باشد، ممکن خواهد بود به توسط جناب اجل عالی بلیط اسهم برای ایشان از اداره شرکت محترمه [به خارج] فرستاده خواهد شد.»^۴

«... در سلخ ذی الحجة ۱۳۱۷ محاسبات گذشته آن را صاف نمودیم و از قرار صدی بیست و هفت، منافع سالیانه به شرکاء محترم پرداخته شد...»^۵

دایر شود، و رفع احتیاجات ملیّه از خارجه شود. از جانب انجمن معارف طهران در صدد افتتاح مدارس در اصفهان نیز می باشند. انشاءالله عمّا قریب مدارس ملیّه نیز افتتاح خواهد شد. کم کم رفع تمام نقایص ملت خواهد گردید. اینها را از اثر کلمات علمای اعلام باید دانست. انشاءالله زیاده بر این اثر خواهد بخشید.»^۱

«... در نمرهٔ چهل و هفت درج کرده بودید که شرکت اسلامیة خوب است چند کارخانه ریسمان تابی و چلواربافی بیاورد. الحال چند روزی است جناب حاجی امین الضرب رییس کل شرکت اسلامیة طهران تجویز و تصویب جناب حاج محمدحسین کازرونی رییس کل شرکت، مسیو «بوتن» فرانسوی را که از فحول مهندسین اروپ و صاحب امتیاز و نشان مخصوص از دولتین ایران و جمهوری فرانسه است، به جهت تعیین محل کارخانه و تحقیق آب رودخانه و مقدار قوت آن به اصفهان فرستاده اند. مهندسین مشارالیه سیزدهم جمادی الثانی وارد این شهر گردیده و فعلاً در تدارک دو کارخانه بزرگ ریسمان تابی و چلواربافی هستند...»^۲

اندیشهٔ بهبود وضع اقتصاد و استقلال در زمینه های گوناگون همچون احداث صنایع ملی و کارخانجات و گرفتن امتیاز از دولت برای توسعهٔ عمران کشور، شرکت اسلامیة را به میدانهای جدید فعالیت ترغیب می نمود در این مورد به نقل از یکی از مطبوعات آن زمان می خوانیم که:

«... به موجبی که اطلاع حاصل نموده ایم، شرکت اسلامیة اصفهان در صدد حصول امتیاز ساختن راه آهن محوطهٔ اصفهان از اولیای امور جمهور شده اند، که راه آهن ساخته واژگون حرکت کند. و یقین است که دولت علیّه در ادعای این امتیاز هیچگونه تأمل نخواهد فرمود. بعضی از دانشمندان سه سال است که این خیال را داشتند. این ایام انشاءالله به توسط شرکت اسلامیة از قوهٔ به فعل رسیده، ملت و دولت را فایده کلی حاصل خواهد شد. شرکت اسلامیة اصفهان روز به روز در ترقی است. اهالی اصفهان گویا از خواب بیدار شده باشند، و علت بیداری تمام اهل ایران شوند. کمپانی دیگر نیز موسوم به محمودیه دایر شده. امید است عمّا قریب صدها کمپانی در اصفهان

۱. روزنامه حبل المتین، سال ۱۳۱۷، ۲۵ محرّم.

۲. روزنامه ثریا، شماره ۷، ص ۱۷.

۳. روزنامه ثریا، شماره ۱۰، ص ۱۳.

۴. روزنامه ثریا شماره ۱۵ ص ۱۳ مکتوب شرکت به جناب ارفع الدوله.

۵. روزنامه ثریا، شماره ۳۷، ص ۱۱ و ۱۲.